

4 Mei dodenherdenking bij Homo monument

In de nacht van 27 maart 1943 pleegde een verzetsgroep een aanslag op het bevolkingsregister van Amsterdam. De aanslagplegers wilden het de Duitse bezetter onmogelijk maken om persoonsgegevens te gebruiken. Ze wilden de jacht op Joden, de identificatie van politieke tegenstanders tegengaan. En ze wilden Nederlanders beschermen die zich aan de oproep tot arbeidsdienst in Duitsland probeerden te onttrekken.

In de geschiedenisboeken wordt de leiding van de aanslag toegeschreven aan Gerrit van der Veen. Maar de namen van twee mede-aanslagplegers zijn minder bekend. Frieda Belinfante en Willem Arondéus. Frieda was lesbisch en Willem homo. Willem werd verraden en gearresteerd. Vlak voordat de Duitsers hem executeerden, sprak hij met zijn advocate, Lau Mazirel. Ze moest hem beloven "na de oorlog aan de mensen te vertellen dat homo's niet minder moedig hoefden te zijn dan andere mensen."

Willem Arondéus. Openlijk homoseksueel in een tijd dat dat zelfs in kunstenaarskringen de wenkbrauwen deed fronsen. Hij gaf zijn leven voor een ideaal. In juli 1943 werd hij gefusilleerd.

Van Willem Arondéus naar de huidige tijd. We leven nu 70 jaar later. In Nederland is er veel, zeer veel ten goede veranderd. Maar van de 192 lidstaten van de Verenigde Naties zijn er nog altijd mee dan 76 landen die homoseksualiteit strafbaar stellen. Al vinden er in die landen geen pogroms van homo's plaats en is hun situatie dus absoluut niet te vergelijken met die van de Joden gedurende de Tweede Wereld Oorlog, toch staat het leven van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen in die landen onder grote druk.

Ik moet tijdens mijn werk voor Human Rights Watch vaak aan de woorden van Willem Arondéus denken: homo's hoeven niet minder moedig te zijn dan andere mensen.

In Oeganda ontmoette ik David Kato, de leider van de homobeweging. Hij verzette zich tegen een nieuw voorstel tot wet, waarin de doodstraf voor homoseksualiteit wordt ingevoerd. Zijn foto werd op de voorpagina van een rioolblad afgedrukt onder de kop: ophangen! Hij besloot als homoseksuele man moed te tonen. Hij spande een proces aan tegen de krant, kreeg van de rechter gelijk, maar werd korte tijd later vermoord.

In Kameroen waar homoseksueel gedrag strafbaar is, stuurde een man een SMS-je naar een andere man: "ik denk dat ik van je hou." Hij werd verraden, gearresteerd en kreeg 3 jaar gevangenisstraf. Zijn advocaat, een heteroman, gelooft in het beschermen van de mensenrechten en nam de verdediging op zich. Dat heeft hij geweten. Zijn vrouw en kinderen werden met de dood bedreigd. Ze moesten vluchten. De advocaat stapte naar de politie en liet alle dreigementen lezen. De politie haalde de schouders op: dan moet je maar geen homo's verdedigen. Dus in Kameroen krijg je 3 jaar gevangenisstraf als je een SMS-je over liefde stuurt. Maar ga je vrijuit als je kinderen met de dood bedreigt.

In Rusland en Oekraïne is een propagandawet in de maak. Mijn toespraak is er verboden. Ik kan er gearresteerd worden en u ook, want u luistert naar mij. Maar ook in die landen zijn moedige

homoseksuele mannen, lesbische vrouwen en hun bondgenoten die de strijd aanbinden tegen deze inbreuk op de vrijheid van meningsuiting.

Denkend aan Willem Arondéus zeg ik dat iedereen in verzet kan komen tegen onrechtvaardigheid. Ieder mens kan moedig zijn op zijn of haar manier. Als je discriminerende opmerkingen hoort, zeg er wat van. Het begint met 'nee' zeggen. Nee tegen homohaar.

De toekomst ligt niet voor ons, maar in onszelf.

Boris O. Dittrich

Amsterdam 4 Mei 2013